

T.C. SANAYİ VE
TEKNOLOJİ BAKANLIĞI

#**MİLLİ
TEKNOLOJİ
HAMLESİ**

BEBKA[®]
Bursa Eskişehir Bilecik Kalkınma Ajansı

SEYİTGAZİ İLÇE RAPORU

bebka.org.tr

Bursa Eskişehir Bilecik Kalkınma Ajansı (BEBKA)
Eskişehir Yatırım Destek Ofisi

Ertuğrulgazi Mh. Damlalar Sk. No: 28
Zeno İş Merkezi Kat/4 Daire/27 BEBKA
Tepebaşı / Eskişehir
Telefon: 0224 211 13 27 / 2000
Faks: 0224 231 31 24
Web: www.investeskisehir.gov.tr

Hazırlayanlar

Güliz ÜNAL, Koordinatör, Eskişehir Yatırım Destek Ofisi
Burak Canbulat, Uzman, Eskişehir Yatırım Destek Ofisi
Fatih Aydın, Uzman, Eskişehir Yatırım Destek Ofisi
Nigah Tunca, Uzman, Eskişehir Yatırım Destek Ofisi
Seyfettin KACIR, Uzman, Eskişehir Yatırım Destek Ofisi

© BEBKA tarafından hazırlanmış ve yayımlanmıştır.
Özel ve tüzel kişiler tarafından izinsiz çoğaltılamaz, dağıtılamaz ve satılamaz.
Kaynak gösterilerek kullanılabilir.

Bursa Eskişehir Bilecik Kalkınma Ajansı (BEBKA)
2023

RAPORUN KAPSAMI

Bu rapor, kalkınma göstergelerinin ilçe düzeyinde takibi amacıyla Eskişehir ili Seyitgazi ilçesine ilişkin doğal, sosyal ve ekonomik bileşenler yönünden değerlendirmeleri kapsamakta olup; ilçe, il ve bölge düzeyinde yürütülecek araştırma, analiz, strateji ve planlama çalışmalarına bütüncül bir kaynak oluşturması ve Ajans desteklerini yönlendirmesi amacıyla Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı koordinasyonunda faaliyet gösteren Bursa Eskişehir Bilecik Kalkınma Ajansı tarafından hazırlanmıştır.

HAKLAR BEYANI

Bu rapor, yalnızca ilgililere genel rehberlik etmesi amacıyla hazırlanmıştır. Raporda yer alan bilgi ve analizler raporun hazırlandığı zaman diliminde doğru ve güvenilir olduğuna inanılan kaynaklar ve bilgiler kullanılarak, yararlanıcıları yönlendirme ve bilgilendirme amaçlı olarak yazılmıştır. Rapordaki bilgilerin değerlendirilmesi ve kullanılması sorumluluğu, doğrudan veya dolaylı olarak, bu rapora dayanarak karar veren şahıs ve kurumlara aittir. Bu rapordaki bilgilere dayanarak bir eylemde bulunan, eylemde bulunmayan veya karar alan kimselere karşı Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı ile Bursa Eskişehir Bilecik Kalkınma Ajansı sorumlu tutulamaz.

Bu raporun tüm hakları Bursa Eskişehir Bilecik Kalkınma Ajansı'na aittir. Raporda yer alan görseller ile bilgiler telif hakkına tabi olabileceğinden, her ne koşulda olursa olsun, bu rapor hizmet gördüğü çerçevenin dışında kullanılamaz. Bu nedenle; Bursa Eskişehir Bilecik Kalkınma Ajansı'nın yazılı onayı olmadan raporun içeriği kısmen veya tamamen kopyalanamaz, elektronik, mekanik veya benzeri bir araçla herhangi bir şekilde basılamaz, çoğaltılamaz, fotokopi veya teksir edilemez, dağıtılamaz, kaynak gösterilmeden iktibas edilemez.

YÖNETİCİ ÖZETİ

TR41 bölgesi; sanayi alanındaki yüksek gücü ve kapasitesinin yanı sıra, orman ve su varlıkları, bitki örtüsü ve tarımsal çeşitlilik ile birlikte tarihi ve kültürel değerler bakımından da önemli bir potansiyele sahiptir. Kırsalda tarım ve hayvancılık faaliyetlerine ek olarak, çıkan ürünlerin işlenmesi, marka-tescil faaliyetleri, eko-turizm, kentten kıra dönüş gibi birçok çalışma ile turizm tanıtımında bölge zenginlikleri doğrultusunda kültür, doğa, tarih, sağlık alanlarında faaliyetler bölgemizde aktif şekilde yürütülmektedir.

Kırsal kalkınma alanında öncelikli ihtiyaç alanlarının tespitine yönelik çalışmalar yapılması, yerel değerlerin yaşatılması amacıyla marka ve ticari değeri olabilecek ürünlerin kapasite geliştirici faaliyetlerle üretiminin desteklenmesi, kırsalda yenilikçi uygulamaların yaygınlaştırılması ve verimliliğin artırılması, kırsal kalkınma ve turizm alanlarında ortak çalışma, iş birliği ve girişimcilik kültürünün geliştirilmesi, bölgenin kırsal değerleri ve turizm potansiyeli odağında markalaşmasının sağlanması, marka değerlerinin tanınırlığının artırılması ile bölgeye nitelikli ziyaretçi ve yatırımcı çekilmesi, turizmde ürün ve hizmet çeşitliliğinin sürdürülebilir turizm anlayışı çerçevesinde planlanması, yaygınlaştırılması ve tanıtılması, kırsalda üretilen tarımsal ve geleneksel ürünlerin katma değerinin ve pazarlama imkânlarının artırılması amacıyla bölgede gerçekleştirilen çalışmalara katkı sağlaması için BEBKA tarafından, Eskişehir merkez ilçeler hariç 12 ilçenin müdürlükleri, kaymakamlıkları, belediyeleri, üretici birlik/kooperatifleri, meslek odaları gibi birçok kurum/kuruluşla görüşmeler gerçekleştirilerek ve veri araştırması yapılarak ilçelerin mevcut durumunu, ihtiyaç ve potansiyel yatırım konuları ortaya koyulmaya çalışılmıştır.

İÇİNDEKİLER

GİRİŞ.....	1
1. TARİH.....	1
2. İDARİ YAPI.....	1
3. DOĞAL YAPI.....	2
3.1. İklim.....	2
3.2. Bitki Örtüsü ve Arazi Kullanımı.....	3
3.2.1. Bitki Örtüsü.....	3
3.2.2. Arazi Kullanımı.....	3
3.3. Enerji ve Yeraltı Kaynakları.....	3
3.3.1. Jeotermal Kaynaklar.....	3
3.3.2. Maden Rezervleri.....	3
4. SOSYAL YAPI.....	3
4.1. Nüfus ve Demografik Yapı.....	3
4.2. Gelişmişlik Düzeyi (SEGE).....	4
4.3. Eğitim.....	5
4.4. Sağlık.....	6
5. TURİZM ve KÜLTÜREL YAPI.....	6
6. ALTYAPI.....	6
6.1. Elektrik.....	6
6.2. Doğalgaz.....	7
7. EKONOMİK YAPI.....	7
7.1. İşgücü ve Sektörel Dağılımı.....	7
7.2. Tarım ve Hayvancılık.....	9
7.3. Sanayi.....	13
8. GZFT (GÜÇLÜ, ZAYIF, FIRSAT VE TEHDİT) ANALİZİ.....	14
SONUÇ.....	15
KAYNAKÇA.....	16

TABLolar

Tablo 1	Seyitgazi İlçesinin Cinsiyet Bazındaki Nüfus Sayıları.....	4
Tablo 2.	Sosyoekonomik Gelişmişlik (SEGE) Sıralaması (2022).....	4
Tablo 3.	Seyitgazi İlçesi Eğitim Verileri (2016-2020).....	5
Tablo 4.	Seyitgazi İlçesi Tarım Alanları Dağılımı (2016-2020) (Dekar).....	9
Tablo 5.	Seyitgazi İlçesi En Çok Üretilen Tarım Ürünleri (2016-2020) (Ton).....	9
Tablo 6.	Seyitgazi İlçesinde Öne Çıkan Meyve Üretim Miktarı ve Türkiye Payları (2020).....	10
Tablo 7.	Seyitgazi İlçesinde Öne Çıkan Sebze Üretim Miktarı (2020).....	10
Tablo 8.	Seyitgazi İlçesinde Öne Çıkan Tarla Bitkileri Üretim Miktarı (2020).....	11
Tablo 9.	Seyitgazi İlçesi Hayvancılık Verileri (2020).....	11
Tablo 10.	Seyitgazi İlçesi Hayvansal Üretim Verileri (2020).....	12
Tablo 11.	Seyitgazi İlçesi Kooperatif ve Birlik Sayısı (2019).....	12
Tablo 12.	Seyitgazi İlçesi Tarımsal Veriler.....	12
Tablo 13.	Seyitgazi İlçesi Arıcılık Verileri (2020).....	12
Tablo 14.	Seyitgazi İlçesinde Yer Alan Firma Sayısı.....	13

ŞEKİLLER

Şekil 1.	Seyitgazi İlçesinin İl İçindeki Konumu ve İlçede Yer Alan Yerleşim Merkezleri.....	2
Şekil 2.	Corine 2018 Eskişehir İli Seyitgazi İlçesi Alan Kullanımı Verileri.....	3
Şekil 3.	SEGE 2022 İlçe Kademelenmeleri.....	5

GRAFİKLER

Grafik 1.	Seyitgazi İlçesi Nüfus Piramidi (2020).....	4
Grafik 2.	Seyitgazi İlçesi Elektrik Kullanımı (2014-2018).....	7
Grafik 3.	Seyitgazi İlçesi Doğalgaz Kullanımı (2014-2018).....	7
Grafik 4.	Seyitgazi İlçesi Sigortalı Çalışan Sayıları Dağılımı (2019).....	8

KISALTMALAR

TÜİK:	Türkiye İstatistik Kurumu
--------------	---------------------------

İLÇENİN KÜNYESİ

İlçe Adı	Seyitgazi
İl Merkezine Uzaklık	50 km
Yüzölçümü	1.578 km ²
Bitki Örtüsü	Orman ve tepelik
Nüfus Sayısı (2020)	12.844
Çalışma Çağındaki Nüfus Oranı (2020)	%68,4
Gelişmişlik Düzeyi (SEGE)	4. kademe
İlçede Üretimde Bulunan Sektörler	Taş ocakçılığı
İlçede Öne Çıkan Sektör	Tarım ve hayvancılık, Diğer madencilik ve taş ocakçılığı, Gıda ürünlerinin imalatı, Kimyasalların ve kimyasal ürünlerin imalatı, Diğer metalik olmayan mineral ürünlerin imalatı.
İlçede Öne Çıkan Tarım Ürünü	Buğday, şeker pancarı, kuru soğan, vişne, badem
Organize Sanayi Bölgesi	-
Küçük Sanayi Sitesi	-
İlçede Öne Çıkan Turizm Türü	Doğa turizmi, kültür turizmi
Somut Kültürel Miras	Seyyid Battal Gazi Külliyesi, Şucaeddin Veli ve Külliyesi, Develik Han, Selçuklu Hamamı, Üryan Baba Türbesi, Melik Gazi ve Türbesi, Bardakçı, Keçiçayırı Yerleşmesi, Küllüoba Höyük, Solon'un Mezarı(Aslanlı Mabeyn), Himmet Baba Türbesi, Köreşan Nekropolü, Delikli Kaya Nekropolü, Asmacık İnleri Kaya Mezarları, Berber İni Kayalığı, Frig Kaya Anıtı ve Bizans Kaya Kilisesi, Fethiye Ören Yeri, Asar Kale, Bahşeyiş Anıtı, Seyrecek Nekropolü, Zahren Deresi Bizans Yerleşmesi, Seyitgazi Bor ve Etnoğrafya Müzesi, Ilıcaköy Kaplıca, Aşağı ve Yukarı Ilıca, Karaören Göleti Çevresi (Kampçılık), Yapıldak Göleti Çevresi (Kampçılık).
Somut Olmayan Kültürel Miras	Kırka Cicim ve Zili dokumaları
ÇKS'ye Kayıtlı Çiftçi Sayısı	2373
Doğalgaz Altyapısı	Var
Jeotermal Kaynak	-
Maden Rezervleri	Bor, perlit

Not: Raporda kullanılan veriler ve yayınlandığı yıllar baz alınarak hazırlanmıştır.

GİRİŞ

BEBKA tarafından TR41 bölgesinde kırsal kalkınma çalışmaları kapsamında 2010 yılından bugüne çeşitli araştırma çalışmaları ve destek programları ile bölgesel kalkınmaya öncülük edilmektedir. TR41 bölgesi illerinin mevcut durumunu ortaya koymak adına BEBKA tarafından çeşitli araştırma, analiz ve raporlama çalışmaları gerçekleştirilmektedir. Bu bağlamda Eskişehir ilinde kırsalda paydaşlarımız olan mahalli idareler, kamu kurum ve kuruluşları, sivil toplum kuruluşları, kooperatifler, dernekler ve ilçenin kalkınmasında önde gelen taraflar ziyaret edilmiş ve yerinde incelemeler gerçekleştirilmiştir.

Kırsal kalkınma çalışmalarına atlık oluşturmaya amaçlanan bu çalışma kapsamında Eskişehir'in kırsalda yer alan ilçelerinin tarihi, idari, sosyal, ekonomik ve kültürel yapısı ele alınmış ve güncel bilgiler ışığında mevcut durumları ortaya konulmuştur.

1. TARİH

Seyitgazi çok eski bir yerleşim merkezidir. İlk yerleşimlerin MÖ 4 bin yılına kadar uzandığı bölge halen başta Frigya Uygarlığı olmak üzere ilköğ Anadolu uygarlıklarından önemli izler taşımaktadır. Seyitgazi Nacolea adı ile Roma-Bizans döneminde önemli bir stratejik merkez haline gelmiştir ve bir dönem metropolis büyükşehir ünvanı almıştır.

Şehir, 1083-1084 tarihinde Selçuklu boyları tarafından fethedilmiştir. 1207-1208 yıllarında Seyyid Battal Gazi'nin türbesinin yapılmasından sonra şehir Seyitgazi olarak anılmaya başlanmıştır. Şehrin Osmanlı döneminde önemi daha da artarak İstanbul-Bağdat-Hicaz yolu üzerindeki başlıca konaklama (menzil) yerlerinden biri olmuş ancak zamanla eski önemini kaybetmiştir.

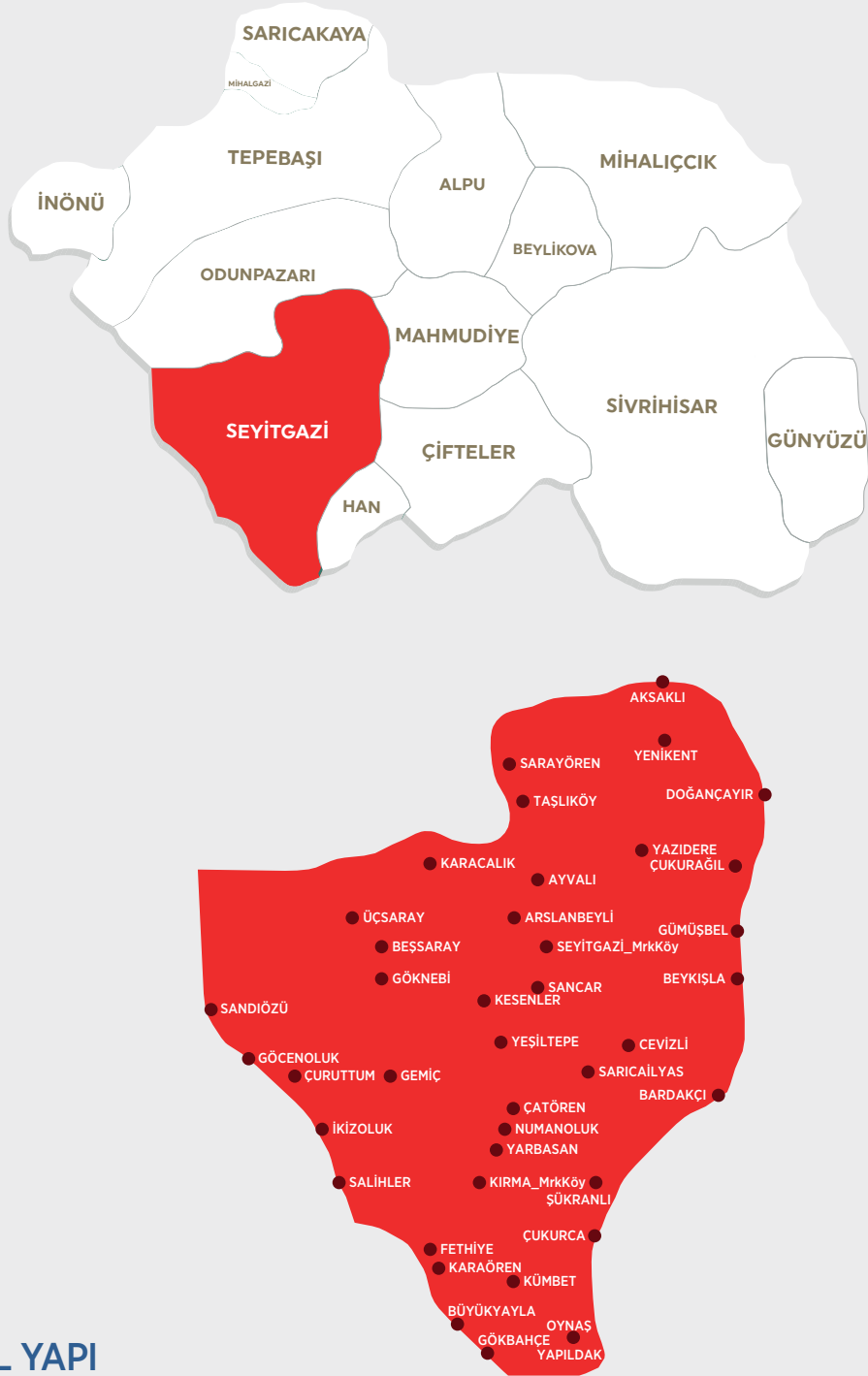
Şehirde çok sayıda özellikle Frig döneminden kalma tarihi eser mevcuttur. İlçenin en önemli tarihsel kişiliği olan Seyyid Battal Gazi'nin kökeni hakkında çeşitli rivayetler bulunmakla beraber, 674/680-740 yılları arasında yaşadığı kabul edilmektedir ve Bizanslılar'a karşı yapılan savaşlarda kahramanlıklar gösterdiği bilinmektedir.

2. İDARİ YAPI

Seyitgazi ilçesini doğusunda Mahmudiye ve Çifteler, güney doğusunda Han ilçesi, batısında Kütahya ve güneyinde Afyon ili bulunmaktadır. İlçe sınırları içerisinde 51 mahalle bulunmaktadır.

- **İl Merkezine Uzaklık** : 50 km
- **Yüzölçümü** : 1578 km²

Şekil 1. Seyitgazi İlçesinin İl İçindeki Konumu ve İlçede Yer Alan Yerleşim Merkezleri

3. DOĞAL YAPI

3.1. İklim

Coğrafi olarak tepelik ve dalgalı düzlüklerden oluşmaktadır. Seydisuyu en önemli ırmağıdır. Karasal iklim hüküm sürmektedir. Batısı Türkmen dağlarıyla çevrilmiştir. Coğrafi oluşumuyla birlikte önemli maden yatakları oluşmuştur.

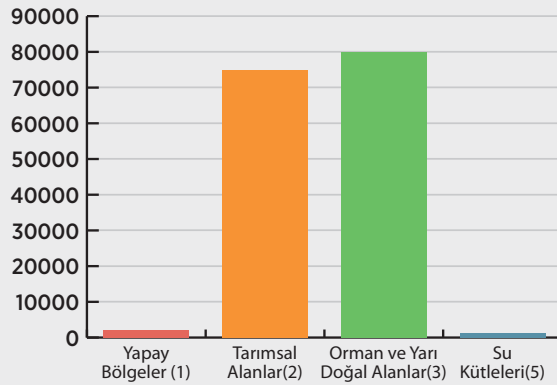
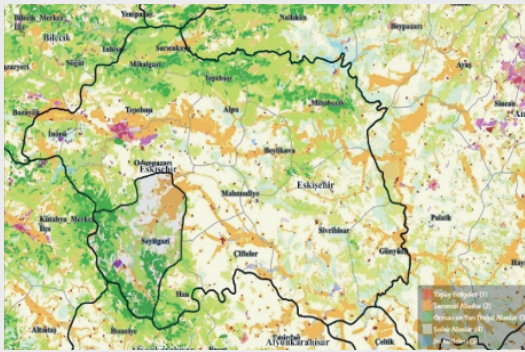
3.2. Bitki Örtüsü ve Arazi Kullanımı

3.2.1. Bitki Örtüsü

İlçe topraklarının ancak bir bölümü kullanılabilir, büyük bir bölümünü ormanlar ve tepelikler oluşturmaktadır. Özellikle dağlık alanlarda büyük çam ormanları mevcuttur.

3.2.2. Arazi Kullanımı

Şekil 2. Corine 2018 Eskişehir İli Seyitgazi İlçesi Alan Kullanımı Verileri

Kaynak : Tarım ve Orman Bakanlığı, 2020

İlçenin alan kullanım verileri incelendiğinde büyük bir bölümünün tarımsal alan ile orman ve yarı doğal alanlardan oluştuğu görülmektedir.

3.3. Enerji ve Yeraltı Kaynakları

3.3.1. Maden Rezervleri

Seyitgazi'de bor ve perlit maden yatakları bulunmaktadır.

BOR (B)

Maden yatağı: Seyitgazi-Kırka Yatakları

Tenör : % 27-44 B2O3

Rezerv : 744.000.000 ton boraks görünür+muhtemel+mümkün rezerv vardır.

PERLİT (Per)

Maden Yatağı: Seyitgazi-Üçsaray, Kayacık, Karaçelik Köyleri Sahaları

Tenör : Genleşme oranları 4-21

Rezerv : 985.300 ton görünür, 1.347.200 ton muhtemel rezerv vardır.

4. SOSYAL YAPI

4.1. Nüfus ve Demografik Yapı

Seyitgazi'de 2020 yılı sonu itibarıyla 12.844 kişi yaşamaktadır. Nüfusun %51,5'ini erkek nüfus, %48,5'ini kadın nüfus oluşturmaktadır.

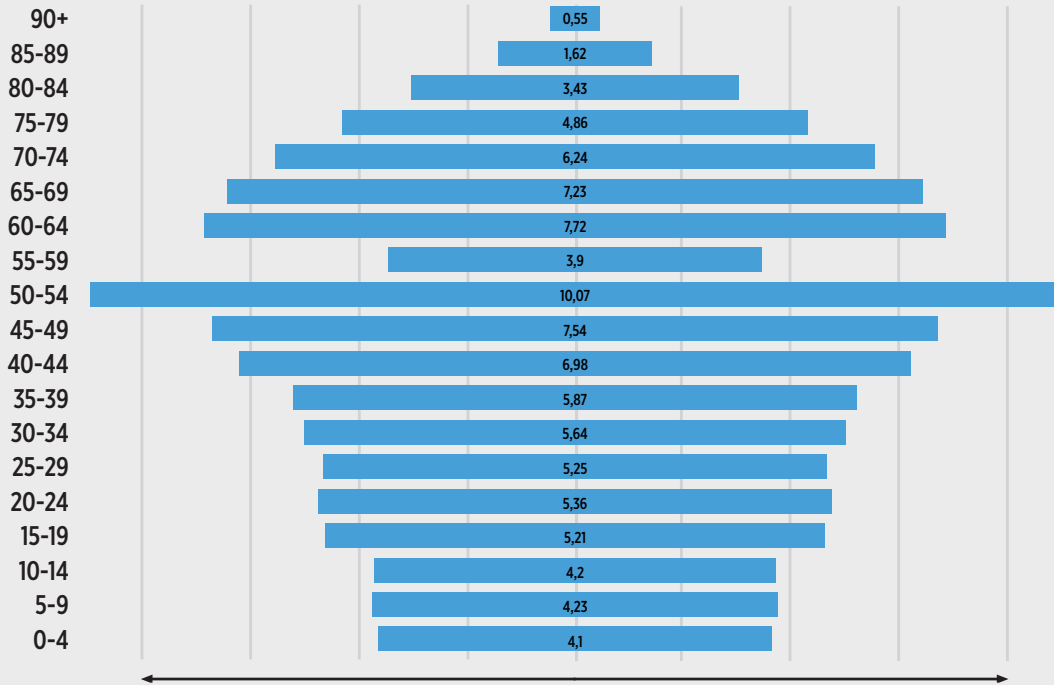
Tablo 1. Seyitgazi İlçesinin Cinsiyet Bazındaki Nüfus Sayıları

Yıl/Cinsiyet	2016	2017	2018	2019	2020
Erkek	6.685	6.660	6.885	6.728	6.627
Kadın	6.518	6.327	6.520	6.281	6.217
Toplam	13.203	12.987	13.405	13.009	12.844

Kaynak: Türkiye İstatistik Kurumu, 2021

Seyitgazi ilçesi nüfus piramidi incelendiğinde, ilçede %10,07 oranı ile 50-54 yaş arası nüfusun ilk sırada, %7,72 oranı ile 60-64 nüfusun ikinci sırada ve %7,54 oranı ile 45-49 yaş arası nüfusun üçüncü sırada yer aldığı görülmektedir. Buna göre ilçede 45 yaş üstü çalışma çağı nüfusun yoğunlaştığını söylemek mümkündür.

Grafik 1. Seyitgazi İlçesi Nüfus Piramidi (2020)

Kaynak: Türkiye İstatistik Kurumu, 2021

4.2. Gelişmişlik Düzeyi (SEGE)

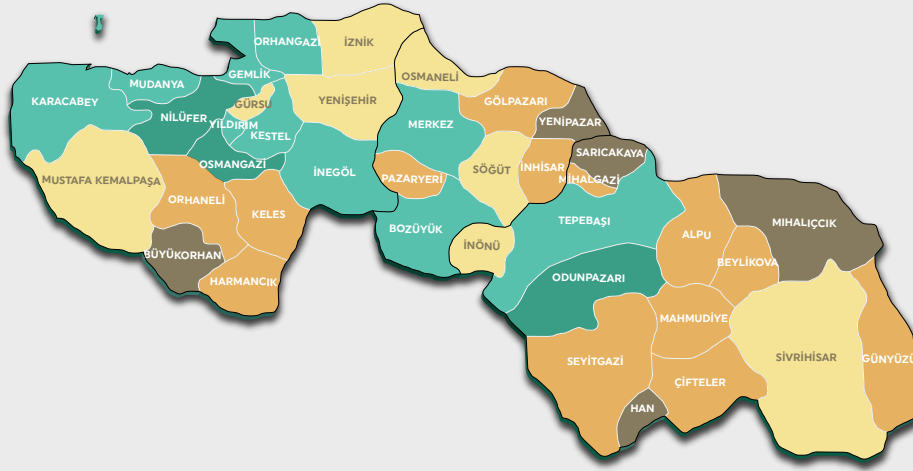
Seyitgazi İlçesi Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı tarafından yürütülen Sosyo-Ekonomik Gelişmişlik Sıralaması Araştırmasında Sosyo-Ekonomik gelişmişlik bakımından Türkiye'deki ilçeler içerisinde 435'inci, Eskişehir'deki 14 ilçe içinde ise 6. sıradadır. İlçe, -0,310 puan ile sosyo-ekonomik gelişmişlik açısından 4. kademede yer almıştır.

Tablo 2. Sosyoekonomik Gelişmişlik (SEGE) Sıralaması (2022)

İlçe Adı	Genel Sıralama	İl İçindeki Sıralama	Skor	Kademe
Seyitgazi	506	6	-0,310	4

Kaynak: Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı, 2022

Şekil 3. TR41 SEGE 2022 İlçe Kademelenmeleri

TR41 İLÇE KADEMELENMESİ (SEGE-2022)

Kaynak: Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı, 2022

4.3. Eğitim

Seyitgazi ilçesinde 2016-2020 yılları arasında okul öncesi ve ortaokul seviyelerinde eğitim veren okulların sayılarında artış görülmüştür. Tüm eğitim seviyelerindeki öğrenci sayısı azalmıştır. İlçede 2016-2020 yılları arasında ortaokul ve meslek lisesi seviyelerindeki öğretmen sayısı ile ilkökul ve meslek lisesi seviyelerindeki derslik sayısında artış görülmektedir.

Tablo 3. Seyitgazi İlçesi Eğitim Verileri (2016-2020)

Okul Türü		Okul Öncesi	İlkokul	Ortaokul	Lise Meslek
Veri Türü	Yıl				
Okul Sayısı	2016	1	5	5	3
	2020	2	4	6	3
Öğrenci Sayısı	2016	194	576	516	496
	2020	123	413	460	370
Öğretmen Sayısı	2016	9	40	64	53
	2020	9	40	67	62
Derslik Sayısı	2016	13	46	34	28
	2020	8	47	29	30

Kaynak: Eskişehir İl Milli Eğitim Müdürlüğü, 2021

- İlköğretimde derslik başına öğrenci sayısı (2020) : 8
- Orta öğretimde derslik başına öğrenci sayısı (2020) : 16
- İlköğretimde öğretmen başına öğrenci sayısı (2020) : 10
- Orta öğretimde öğretmen başına öğrenci sayısı (2020) : 6
- Okur-yazarlık Oranı (2019) : %96,21

İlk ve orta öğretimde derslik başına düşen öğrenci sayısı sırası ile 8 ve 16'dır. İlçe %96,21 gibi yüksek bir okur-yazarlık oranına sahiptir. Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı koordinasyonunda Türkiye'deki ilçeler arasındaki hizmet ağlarını inceleyen ve analiz eden YER-SİS 2021 çalışması neticesinde orta öğretim eğitimi için Seyitgazi'yi tercih edenlerin en çok Eskişehir Merkez ilçelerinden geldiği, Seyitgazi'den ortaöğretim için en çok seyahat edilen ilçelerin ise Eskişehir Merkez, Çifteler ve Afyonkarahisar Merkez olduğu tespit edilmiştir. Yükseköğretim eğitimi için Seyitgazi'den seyahat edenlerin sırasıyla en çok Eskişehir, Afyonkarahisar ve Kütahya'yı tercih ettiği görülmektedir.¹

4.4. Sağlık

İlçenin sağlık verileri aşağıdaki gibidir;

- Aile hekimliği birim sayısı : 5
- Hekim sayısı : 6
- Diş hekimi sayısı : 1
- Diğer sağlık personel sayısı (Eczacı, hemşire, ebe) : 15

YER-SİS 2021 çalışmasında yer verilen ağ analizine göre Seyitgazi'den sağlık hizmetinden faydalanmak için seyahat edenlerin ağırlıklı olarak Eskişehir, İstanbul ve Afyonkarahisar illerini tercih ettikleri görülmektedir.²

5. TURİZM ve KÜLTÜREL YAPI

İlçede Öne Çıkan Turizm Türü: Kültür turizmi, Doğa turizmi

Destinasyonlar/Kültür ve Turizm Varlıkları: Seyyid Battal Gazi Külliyesi, Şucaeddin Veli ve Külliyesi, Develik Han, Selçuklu Hamamı, Üryan Baba Türbesi, Melik Gazi ve Türbesi, Bardakçı, Keçiçayırı Yerleşmesi, Küllüoba Höyük, Solon'un Mezarı (Aslanlı Mabnet), Himmet Baba Türbesi, Körestan Nekropolü, Delikli Kaya Nekropolü, Asmacık İnleri Kaya Mezarları, Berber İni Kayalığı Frig Kaya Anıtı ve Bizans Kaya Kilisesi, Fethiye Ören Yeri, Asar Kale, Bahşeyiş Anıtı, Seyrecek Nekropolü, Zahren Deresi Bizans Yerleşmesi, Seyitgazi Bor ve Etnoğrafya Müzesi, Ilıcaköy Kaplıca, Aşağı ve Yukarı Ilıca, Karaören Göleti Çevresi (Kampçılık), Yapıldak Göleti Çevresi (Kampçılık).

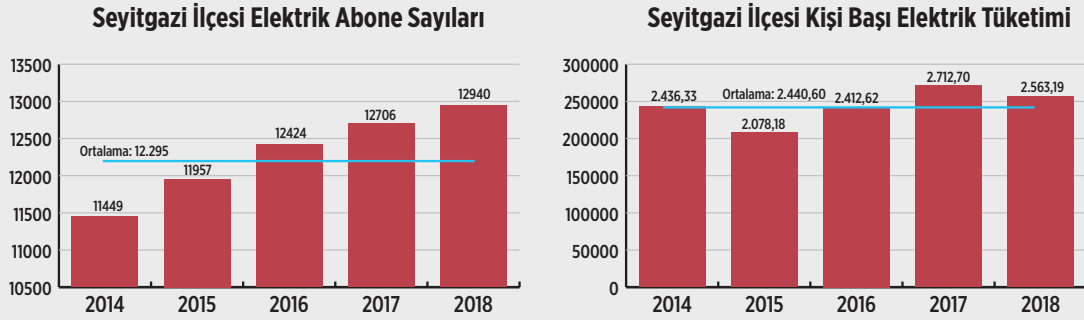
Somut Olmayan Kültürel Miras: Kırka Zeybeği, Seyyid Sultan Şucaeddin Veli Açılış Töreni ve Anma Etkinlikleri, Kırka Cicim ve Zili dokumaları, Kırka Bebek Kuklası (Tabut Kuklası), Pancar (Macın) Pekmezi Kaynatma Geleneği.

6. ALTYAPI

6.1. Elektrik

Seyitgazi ilçesine ait 2014-2018 yılları arası elektrik kullanımları aşağıda yer almaktadır:

Grafik 2. Seyitgazi İlçesi Elektrik Kullanımı (2014-2018)

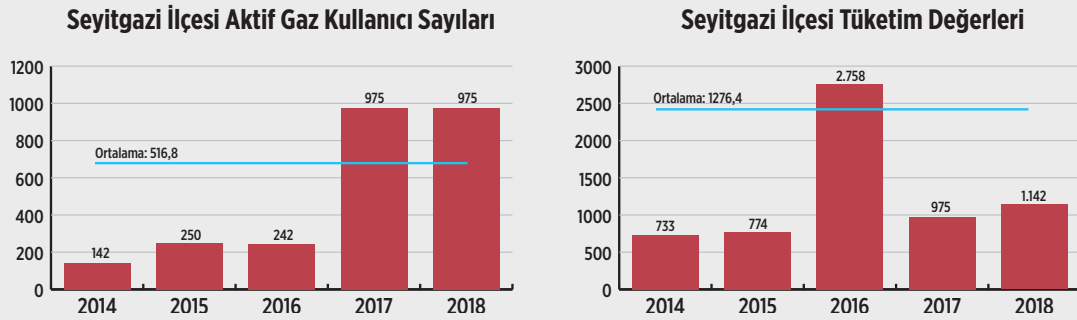

Kaynak: Osmangazi Elektrik Dağıtım A.Ş., 2020

6.2. Doğalgaz

Seyitgazi ilçesine ait 2014-2018 yılları arası doğalgaz kullanımları aşağıda yer almaktadır:

Grafik 3. Seyitgazi İlçesi Doğalgaz Kullanımı (2014-2018)

Kaynak: Esgaz Eskişehir Doğalgaz Dağıtım A.Ş., 2020

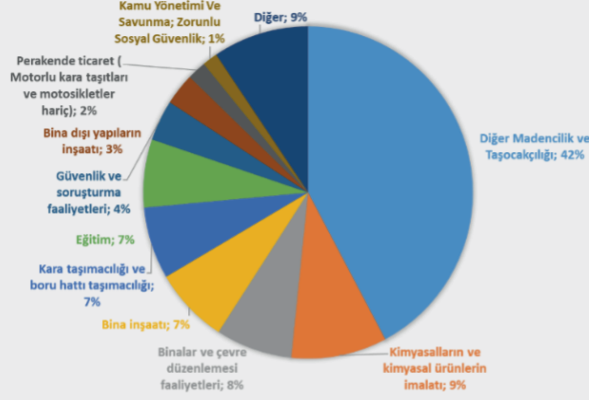
7. EKONOMİK YAPI

7.1. İşgücü ve Sektörel Dağılımı

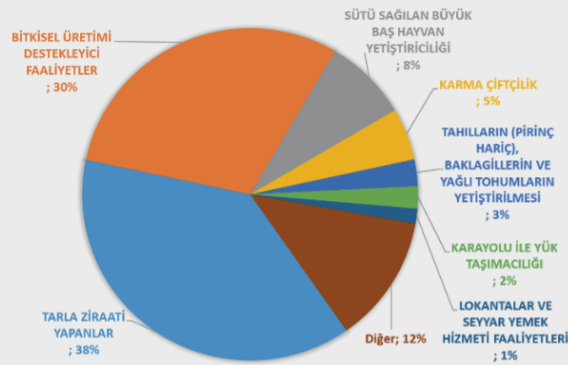
Seyitgazi ilçesine ait işgücü verileri incelendiğinde %79 oranında 4a (SGK) sigortalı çalışan sayısının ilçede yoğun olduğu görülmektedir. %14 oranı ile 4b (Bağ-Kur) sigortalı çalışanlar ikinci sırada yer alırken, ilçede 4c (Kamu) sigortalı çalışan sayısı oranı ise %7'dir. 4a sigortalı çalışanlar arasında %42 oranında diğer madencilik ve taş ocaklığı, %9 oranı ile kimyasalların ve kimyasal ürünlerin imalatı ve diğer sektörler, %8 oranı ile binalar ve çevre düzenlemesi faaliyetleri; 4b sigortalı çalışanlar arasında ise %38 tarla ziraatı yapanlar, %30 bitkisel üretimi destekleyici faaliyetler ve %12 oranında diğer sektörler öne çıkmaktadır.

Grafik 4. Seyitgazi İlçesi Sigortalı Çalışan Sayıları Dağılımı (2019)

Seyitgazi İlçesi 4A Sigortalı Çalışan Sayısı Dağılımı (2019)

Seyitgazi İlçesi 4A Sigortalı Çalışan Sayısı Dağılımı (2019)

Seyitgazi İlçesi Sigortalı Çalışan Sayısı Dağılımı (2019)

Kaynak: Sosyal Güvenlik Kurumu, 2020

7.2. Tarım ve Hayvancılık

Tablo 4. Seyitgazi İlçesi Tarım Alanları Dağılımı (2016-2020) (Dekar)

Ürün türü / Yıl	2016	2017	2018	2019	2020
Meyveler, İçecek ve Baharat Bitkileri Alanı	1.768	1.477	610	972	983
Nadas Alanı	204.732	209.578	138.422	116.595	118.995
Sebze Alanı	6.500	5.470	3.700	4.700	5.642
Tahıllar ve Diğer Bitkisel Ürünlerin Alanı	399.417	392.277	437.509	464.659	465.091

Kaynak: Türkiye İstatistik Kurumu, 2021

Tarım alanlarının yıllar içerisindeki değişimi incelendiğinde ise meyve, içecek ve baharat bitkileri ve sebze için kullanılan alanların 2016-2018 yılları arasında azaldığı 2018-2020 yılları arasında genişlediği gözlemlenmiştir. Nadasa ayrılan alanlar 2016-2020 arasında azalma gösterirken, tahıl ve diğer bitkisel ürünler için kullanılan alanların ise yıllar itibarıyla genişlediği görülmüştür. İlçede süs bitkileri yetiştirilmemektedir.

İlçede üretilen meyvelerden ülke üretiminde kişniş (işlenmemiş) %0,53'lük, çörek otu %0,46'lık ve kimyon (işlenmemiş) %0,12'lik bir paya sahiptir. İlçede en çok üretilen sebzeler soğan (kuru), bezelye (taze) ve bal kabağı iken Türkiye'de yetiştirilen soğan (kuru) %0,87'si ilçede üretilmektedir. İlçede üretilen tarla bitkilerinde kuş yemi, triticale ve darı çıkarken, ülkemizdeki kuş yemi üretiminin %12,98'i Seyitgazi ilçesinde yetiştirilmektedir.

Tablo 5. Seyitgazi İlçesi En Çok Üretilen Tarım Ürünleri (2016-2020) (Ton)

SEYİTGAZİ									
2016		2017		2018		2019		2020	
Meyveler	Üretim (Ton)	Meyveler	Üretim (Ton)	Meyveler	Üretim (Ton)	Meyveler	Üretim (Ton)	Meyveler	Üretim (Ton)
Kimyon (İşlenmemiş)	72	Kimyon (İşlenmemiş)	62	Vişne	33	Vişne	33	Vişne	35
Vişne	38	Vişne	35	Badem	16	Badem	20	Badem	21
Kiraz	15	Badem	17	Kiraz	12	Anason (İşlenmemiş)	17	Kimyon (İşlenmemiş)	17
Elma (Granny Smith)	12	Kiraz	14	Kimyon (İşlenmemiş)	10	Kiraz	13	Çilek	16
Sebzeler	Üretim (Ton)	Sebzeler	Üretim (Ton)	Sebzeler	Üretim (Ton)	Sebzeler	Üretim (Ton)	Sebzeler	Üretim (Ton)
Soğan (Kuru)	21.000	Soğan (Kuru)	20..390	Soğan (Kuru)	12.300	Soğan (Kuru)	17.054	Soğan (Kuru)	19.605
Domates (Sofralık)	341	Domates (Sofralık)	188	Bezelye (Taze)	192	Domates (Sofralık)	1500	Domates (Sofralık)	840
Karpuz	140	Karpuz	136	Domates (Sofralık)	187	Bezelye (Taze)	243	Domates (Salçalık)	280
Kavun	120	Bal Kabağı	122	Domates (Salçalık)	157	Karpuz	130	Karpuz	192

Tarla Bitkileri	Üretim (Ton)	Tarla Bitkileri	Üretim (Ton)	Tarla Bitkileri	Üretim (Ton)	Tarla Bitkileri	Üretim (Ton)	Tarla Bitkileri	Üretim (Ton)
Şeker Pancarı	126.992	Şeker Pancarı	87.370	Şeker Pancarı	89.893	Şeker Pancarı	100.175	Şeker Pancarı	118.136
Buğday (Durum Buğdayı Hariç)	71.441	Buğday (Durum Buğdayı Hariç)	55.496	Buğday (Durum Buğdayı Hariç)	71.139	Buğday (Durum Buğdayı Hariç)	71.342	Buğday (Durum Buğdayı Hariç)	60.015
Yonca (Yeşilot)	17.050	Yonca (Yeşilot)	15.950	Arpa (Diğer)	25.334	Mısır	23.826	Arpa	28.243
Mısır (Slaj)	13.250	Mısır (Slaj)	15.040	Mısır (Slaj)	18.170	Yonca (Yeşilot)	22.400	Yonca (Yeşilot)	24.000

Kaynak: Türkiye İstatistik Kurumu, 2021

Tablo 6. Seyitgazi İlçesinde Öne Çıkan Meyve Üretim Miktarı ve Türkiye Payları (2020)

Meyve Adı	Üretim Miktarı (Ton)	Türkiye Üretimindeki Payı (%)
Kışniş (İşlenmemiş)	1	0,53
Çörek Otu Tohumu	16	0,46
Kimyon (İşlenmemiş)	17	0,12
Anason (İşlenmemiş)	4	0,03
Vişne	35	0,01
Badem	21	0,01

Kaynak: Türkiye İstatistik Kurumu, 2021

Tablo 7. Seyitgazi İlçesinde Öne Çıkan Sebze Üretim Miktarı (2020)

Sebze Adı	Üretim Miktarı (Ton)	Türkiye Üretimindeki Payı (%)
Soğan (Kuru)	19.605	0,859
Bezelye (Taze)	176	0,162
Bal Kabağı	28	0,029
Domates (Sofralık)	840	0,009
Kabak (Çerezlik)	5	0,008
Fasulye (Taze)	45	0,008
Domates (Salçalık)	280	0,006
Karpuz	192	0,005
Hıyar (Sofralık)	90	0,005

Kaynak: Türkiye İstatistik Kurumu, 2021

Tablo 8. Seyitgazi İlçesinde Öne Çıkan Tarla Bitkileri Üretim Miktarı (2020)

Bitki Adı	Üretim Miktarı (Ton)	Türkiye Üretimindeki Payı (%)
Kuş Yemi	1.630	12,98
Triticale	2.116	0,76
Darı	38	0,66
Fiğ (Macar) (Yeşil Ot)	5.760	0,52
Şeker Pancarı	118136	0,51
Hayvan Pancarı	420	0,50
Ayçiçeği Tohumu (Yağlık)	8789	0,46
Sorgum (Yeşilot)	400	0,45
Arpa (Diğer)	28243	0,36
Buğday (Durum Buğdayı Hariç)	60015	0,36
Yulaf	1098	0,34
Mısır	20632	0,31
Ayçiçeği Tohumu (Çerezlik)	424	0,25
Bezelye (Yemlik)	1080	0,23
Yonca Tohumu	3	0,17
Yulaf (Yeşilot)	5600	0,14
Haşhaş Tohumu	27	0,13

Kaynak: Türkiye İstatistik Kurumu, 2021

Seyitgazi’de yumurta tavuğu ile katır ve eşek sayıca fazla yetiştirilen hayvanlardandır. Türkiye’deki yumurta tavuğu sayısının %0,52’i ile katır ve eşek varlığının %0,23’ü Seyitgazi ilçesindedir.

Tablo 9. Seyitgazi İlçesi Hayvancılık Verileri (2020)

Hayvan Sayıları	Baş (Adet)	Türkiye’deki Payı (%)
Yumurta Tavuğu Sayısı	620.200	0,51
Katır ve Eşek	312	0,23
Koyun ve Keçi	77.186	0,14
Büyükbaş Hayvan	17.035	0,09
Kaz	620	0,05

Kaynak: Türkiye İstatistik Kurumu, 2021

İlçede hayvansal üretimde Türkiye'deki üretimin %1,68'ini oluşturan yapağı (merinos) öncü üründür.

Tablo 10. Seyitgazi İlçesi Hayvansal Üretim Verileri (2020)

Hayvansal Üretim	Üretim Miktarı (Ton)	Türkiye Üretimindeki Payı (%)
Yapağı (Merinos)	183,33	1,68
Tiftik	0,942	0,20
Keçi Kılı	7,41	0,12
Yapağı (Yerli Ve Diğerleri)	24,96	0.04

Kaynak: Türkiye İstatistik Kurumu, 2021

İlçede 7 Tarımsal Kalkınma Kooperatifi ve 12 Sulama Kooperatifi faaliyet göstermektedir.

Tablo 11. Seyitgazi İlçesi Kooperatif ve Birlik Sayısı (2019)

Kooperatif / Birlik	Sayı
Tarımsal Kalkınma Kooperatifi	7
Sulama Kooperatifi	12

Kaynak: Eskişehir İl Tarım ve Orman Müdürlüğü, 2020

İlçede çiftçi kayıt sistemine kayıtlı ekilen alan 2015-2016 yılları arasında genişleme eğiliminde olmuştur. Çiftçi kayıt sistemine toplam çiftçi sayısında ise çok yüksek oranda olmamakla birlikte azalma söz konusudur.

Tablo 12. Seyitgazi İlçesi Tarımsal Veriler

Tarımsal Veriler / Yıllar	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Çiftçi Kayıt Sistemine Kayıtlı Ekilen Alan (Dekar)	319.372	326.212	322.078	331.490	335.014	339.520
Toplam Çiftçi Sayısı	7.254	7.235	7.030	7.026	7.008	7.000
ÇKS' ye Kayıtlı Çiftçi Sayısı	2.606	2.579	2.448	2.407	2.354	2.373
ÇKS' ye Kayıtlı Olmayan Çiftçi Sayısı	4.648	4.656	4.582	4.619	4.654	4.627

Kaynak: Eskişehir İl Tarım ve Orman Müdürlüğü, 2020

Seyitgazi ilçesinde aktif olarak arıcılık yapan 21 işletme bulunmaktadır. Bu işletmelerdeki toplam kovan sayısı 1680 ve üretilen bal 17,50 tondur.

Tablo 13. Seyitgazi İlçesi Arıcılık Verileri (2020)

İşletme Sayısı	Eski Tip Kovan Sayısı	Yeni Tip Kovan Sayısı	Toplam Kovan Sayısı	Bal Üretimi (Ton)	Türkiye Üretimindeki Payı (%)
21	-	1.680	1.680	17,50	0,02

Kaynak: Türkiye İstatistik Kurumu, 2021

7.3. Sanayi

İlçedeki Sanayi Sektörleri:

- Diğer madencilik ve taş ocaklığı,
- Gıda ürünlerinin imalatı,
- Kimyasalların ve kimyasal ürünlerin imalatı,
- Diğer metalik olmayan mineral ürünlerin imalatı.

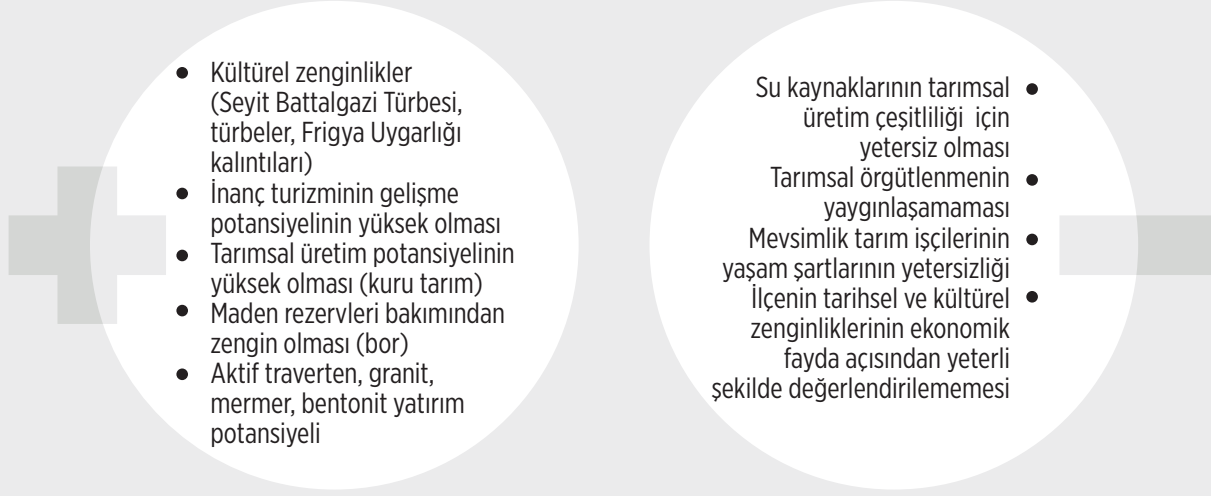
İlçede TOBB sanayi veri tabanına kayıtlı 10 firma bulunmaktadır. Firmaların toplam kapasite raporu sayısı 12 iken toplam çalışan sayısı 1.615'tir.

Tablo 14. Seyitgazi İlçesinde Yer Alan Firma Sayısı

Firma Sayısı	10
Kapasite Raporu Sayısı	12
Toplam Çalışan Sayısı	1.615
Toplam Açık Alan (m2)	23.319.688
Toplam Kapalı Alan (m2)	166.705

Kaynak: (Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği, 2021)

8. GZFT (GÜÇLÜ, ZAYIF, FIRSAT VE TEHDİT) ANALİZİ

Güçlü Yönler ve Fırsatlar

- İlçedeki kültürel zenginlikler özellikle inanc turizminin gelişmesi açısından yeni imkanlar oluşturabilir.
- Sulama olanaklarının yetersizliği bölgede kuru tarım için mevcut alanların değerlendirilmesine imkân sağlayabilir.
- İlçede maden ve doğal taş rezervlerinin varlığı yeni yatırımlar için fırsat oluşturabilir.

Zayıf Yönler ve Tehditler

- Su kaynaklarının yetersiz olması ilçede tarımsal üretimin çeşitlendirilmesine imkân sağlamamaktadır.
- Tarımsal örgütlenmenin yaygınlaşmamış olması gelir getirici faaliyetler açısından birlikte hareket ederek güçlenmeyi yavaşlatmaktadır.
- Mevsimlik tarım işçilerinin sosyal şartlarının yetersizliği çevrede ve ilçe halkında tedirginlik yaratmakta, sağlıksız koşullar ilçeyi olumsuz etkilemektedir.
- Tarihi ve kültürel zenginliklerin gelir getirici ve turizmi canlandırıcı yönde değerlendirilememesi ilçe ekonomisinin gelişmesini olumsuz etkilemektedir.

SONUÇ

Yapılan araştırmalar ve ilçe ziyaretlerinde gerçekleştirilen görüşmeler sonucunda ortaya çıkan geliştirilmesi gereken alanlar ve ilçenin dinamiklerine bakıldığında Seyitgazi ilçesi, tarımsal üretim ile kültür ve doğa turizmi olanakları açısından gelişme potansiyeli taşıyan bir ilçedir.

İlçede yaklaşık 200 bin dekarlık sulu tarım arazisinde büyük oranda mısır, şeker pancarı ve soğan yetiştirilmekte olup üreticilerin çoğu iyi tarım uygulamalarını benimsemiş durumdadır. İyi tarım uygulamaları toprak ve ürün analizlerini gerektirmekte, üreticiler bu analizleri il merkezindeki laboratuvarlarda yaptırmaktadır. Üreticilerin analizlerin sonuçlarını hızlı şekilde aldıkları bir laboratuvarın ilçede olması verimlilik ve kolaylık sağlayabilir. Bunun yanında ilçede üretilmekte olan lavanta, safran, çörekotu gibi tıbbi ve aromatik bitkiler için de bir potansiyel bulunmaktadır. Üretimi yapılan lavanta ve ürünlerinin pazarlanmasına yönelik imkanların geliştirilmesine ihtiyaç vardır. İlçede geçmiş yıllarda domates üretiminin fazla olması ve pazar bulunamaması nedeniyle büyük miktarda ürün zarar görmüştür. Bölgede bir işleme tesisinin olması, bu tür ürünlerin bu amaçla değerlendirilmesinde faaliyet gösterebilir.

Tarımsal üretimde su kaynağı yetersiz olup yakın dönemde sulanabilir bitkilerin üretiminin mümkün olamayacağı ön görülmektedir. Bölgede en kısa zamanda kapalı devre sulama sistemine geçilmesi yararlı olabilir.

İlçede büyük baş hayvan ve süt hayvancılığı vardır ancak sütün toplanması ve işlenmesi üzerine tesis bulunmamaktadır. Yakında bulunan ilçelerdeki süt üretimi de dikkate alınarak bir süt toplama ve işleme tesisinin hayata geçirilmesi uygun olabilir. İlçede küçük baş ve büyük baş hayvan yetiştiriciliğinin teşvik edilmesi ve büyük kapasiteli olmasa da bir kesimhanenin olması, deri işleme tesisi yapılması bölge ihtiyacının karşılanması ve ilçeye geri göçün sağlanması bakımından katkı sağlayabilir.

İlçeye her yıl ortalama mevsimlik işçi olarak gelen ortalama 1500 kişinin bu amaçla yerleşimi ile ilgili altyapısal ve çevresel sorunlar oluşmakta, bu durum ilçe halkı tarafından olumsuz değerlendirilebilmektedir. Mevsimlik işçinin zorunlu olduğu dönemlerde işçilerin yaşam koşullarını iyileştirmeye yönelik çalışmalar yapılabilir.

İlçede tarih, kültür ve inanç turizmi ön plana çıkarılacak potansiyel turizm alanlarıdır. Seyit Battal Gazi Türbesi her yıl ciddi sayıda ziyaretçi kabul etmektedir. İlave olarak bölgede inanç turizmine hizmet edebilecek 51 türbe daha bulunmaktadır. Türbelerinin tamamının belirlenen rotalara dahil edilerek ziyarete açık hale getirilmesi sağlanabilir. Frig Vadisi için de turizm potansiyeli yüksek olup bu bölgeye yapılan yol çalışması tamamlanmıştır. Bölgeye düzenli otobüs seferleri düzenlenmektedir. Frig Vadisi bu bölgede turizm potansiyelinin geliştirilmesi açısından önemli bir alandır. İlçede ev pansiyonculuğunun geliştirilmesine yönelik çalışmalar yapılmaktadır. İlçede, Eskişehir Osmangazi Üniversitesi desteğiyle 5 evde pansiyonculuk için çalışmalar devam etmektedir. İlçede turizm potansiyelinin değerlendirilmesi için konaklama ve yeme içme hizmetlerine yönelik altyapı çalışmalarının yapılması ve turizm tanıtımının geliştirilmesi bölge gelişimi için katkı sağlayabilir.

İlçede farklı kültürlerin yaşaması, farklı lezzetlerin buluşması anlamına da gelmektedir. Kozalak yoğurdu, tatar çorbası, kırım böreği ve ağzıaçık (mercimekli) ilçenin bilinen lezzetleri olup bu lezzetlerin tanınırlığının artırılmasına yönelik çalışmalar yapılabilir. Yine Kırka kilimi, Zili Kilim de yöreye özgü bir desene sahip geleneksel zenginliktir. İlçede kurulu tezgahların aktif hale getirilmesi önemlidir. İlçede kooperatifleşme teşvik edilerek geleneksel ürünlerin tanıtımının yapılması ve gelir elde edilecek örgütlenmelere imkân verilmesi sağlanabilir.

İlçede bulunan aktif traverten, granit, mermer, bentonit ocaklarının yatırımcılar tarafından değerlendirilmesi potansiyeli bulunmaktadır. İlçeden dışarıya göç olmakta, ilçede genç nüfus azalmaktadır. Göçün önlenmesi ve geri göçün sağlanması bakımından ilçede iş gücü yaratacak yatırımların olması önem arz etmektedir. İlçeye göçle birlikte konaklama ve konut ihtiyacının artacağı, doğalgaz yatırımının ve tüm mahallelere ulaşım imkanlarının iyileştirilmesinin gerekliliği ortaya çıkmaktadır.

KAYNAKÇA

(2021, 12 20). Yer-Sis: www.yersis.gov.tr adresinden alındı
Esgaz Eskişehir Doğalgaz Dağıtım A.Ş. (2020).
Eskişehir İl Milli Eğitim Müdürlüğü. (2021).
Eskişehir İl Tarım ve Orman Müdürlüğü. (2020).
Eskişehir Ticaret İl Müdürlüğü. (2020).
Maden Tetkik ve Arama Genel Müdürlüğü. (2020).
Osmangazi Elektrik Dağıtım A.Ş. (2020).
Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı. (2021).
Sanayi ve Teknoloji İl Müdürlüğü. (2020).
Sosyal Güvenlik Kurumu. (2020). Sigortalı ve İş Yeri İstatistikleri.
Tarım ve Orman Bakanlığı. (2020).
Türkiye İstatistik Kurumu. (2021).
Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği. (2021). Sanayi Veritabanı.

Bursa Eskişehir Bilecik Kalkınma Ajansı

Eskişehir Yatırım Destek Ofisi

Ertuğrulgazi Mahallesi Damlalar Sokak No:28 Kat/4
Daire/27-28 Zeno İş Merkezi
Tepebaşı, Eskişehir

Tel: 0 224 211 13 27
Faks: 0 222 231 31 24
E-Posta: eskisehir@bebka.org.tr

Bursa Merkez Ofis

İşiktepe OSB Mahallesi Arıtma Caddesi No:12/1 16215
Nilüfer/Bursa TÜRKİYE

Tel: 0 224 211 13 27
Faks: 0 224 211 13 29
E-Posta: bebka@bebka.org.tr
KEP Adresi: bebka@hs01.kep.tr

bebka.org.tr